

Beszámoló

*a Jász Múzeum 2016. évi
szakmai tevékenységéről*

Beszámoló a Jász Múzeum 2016. évi szakmai tevékenységéről

A Jász Múzeum 2016-ban működésének 142. évét eredményesen zárta le.

I. Gazdálkodás

A Jász Múzeum gazdálkodása 2016-ban is négy pilléren nyugodott: *állami támogatás, fenntartói támogatás, saját bevétel és pályázati támogatás.*

év	állami támogatás	fenntartói támogatás	saját bevétel	pályázati támogatás	költségvetés összesen
2016	17.447.000	9.583.000	1.104.000	2.745.000	30.879.000

Az intézmény saját bevétele, ha nem is jelentősen, de a 2015-ös évhez viszonyítva (850.000.-) némileg növekedett, amely a megemelt jegyáraknak tudható be.

Ugyancsak a bevételünket növelte a szakmai munka végzéséhez elnyert két pályázat is:

- 1.) Az **1956-os forradalom 60. évfordulója alkalmával kiírt pályázaton** 745.000.- Forintot nyertünk adatgyűjtésre és egy konferencia megrendezésére. Ugyancsak a pályázat adott lehetőséget technikai eszközeink bővítésére is (asztali számítógép, 2 diktafon).
- 2.) A másik nyertes EMMI pályázatunk a **Gyere velünk a múzeumba! – A jász hagyományok nyomában** címet viseli, amelyre 2 millió forintot kaptunk. A pályázat két éves átfutású járási feladatok ellátására terjedt ki. A programban, amely 2017. június 30-ig tart együtt működünk három jászági általános iskolával (Jászberény- Jászági Apponyi Általános Iskola, Jászágó, Pusztamonostor), és három jászági civil szervezettel (Honismereti és Hagyományörző Egyesület – Jászalsószentgyörgy, Ezüstkör Nyugdíjasok és Magányosok Egyesülete –Jászboldogháza, Fényszaruiak Baráti Egyesülete – Jászfényszaru). A tematikus és interaktív sorozat nagy sikert aratott a résztvevők körében. A pályázati összegből lehetőségünk nyílt egy rendezvénysátor és 6 db összecsukható asztal beszerzésére is.

II. Épület felújítások

A Jász Múzeum épületei régiségük miatt nagyon gyakran szorulnak felújításra. Szinte nem múlik el év, hogy valamilyen renoválásra, felújításra ne kerülne sor.

2016 tavaszán – még a nagy rendezvények előtt – került sor az udvari „kis színpad” előtti földes rész bontott téglával való leborítására. A bontott téglát az Anyák boltja épületének bontásából kaptuk. A nevezett terület téglaborítására azért volt szükség, mert a színpad előtti csatornából kiömlő esővíz eláztatta a földet. A munka 173.698.- forintba került, amelyet a saját költségvetésünkől finanszíroztunk.

A Jász Múzeum műemlék épületében lévő irodák falazata az évek során erősen megrepedezett, vakolata a vizesedéstől és a salétromtól több helyen lepergett. Fenntartónk, Jászberény Város Önkormányzata 3.000.000.- forint támogatást szavazott meg 5 múzeumi iroda felújítására, tisztító festésére, valamint egy bélelt bejárati ajtó kicserélésére, és az udvari „kis színpad” járólappal való leborítására.

A nevezett felújítási munkák a tél közeledte miatt csak 2017 tavaszán valósultak meg.

III. Raktározás

Múzeumunk legsürgetőbb feladatai között a megfelelő gyűjteményi raktár létrehozása szerepel. A jelenlegi, több helyen lévő (múzeum épülete, városháza udvara, Jász Honvéd Kaszinó épülete, egykori Szelei úti iskola) raktárhelyiségek semmiben nem felelnek meg a múzeumi törvény által előírt szakszerű műtárgyelhelyezésnek és -védelemnek. Különösen aggasztó a múzeum Újerdő 2. szám alatti tanyai raktárában elhelyezett műtárgyak helyzete. Raktározási gondjainkat egy arra alkalmas méretű, a város belterületén elhelyezkedő épület oldaná meg, ahol gyűjtemények egységenként (régészet, helytörténet, néprajz, képzőművészet stb.), a törvény által előírt módon kaphatnának szakszerű, és biztonságos elhelyezést. Az új épületnek alkalmasnak kellene lennie a meglévő (nagy mennyiségű) műtárgyak szakszerű tárolására, a folyamatosan gyarapodó helytörténeti, néprajzi és régészeti anyag befogadására, valamint a műtárgyak kötelező, megelőző műtárgyvédelmi feladatainak elvégzésére. (pl. tisztítás, konzerválás)

Legfőbb célunk, hogy kétségbeejtő raktárhelyezetünkre sürgősen megoldást találjunk, különben a meglévő tanyai raktárbázisunkat komoly és nagy költségű felújítással megfelelő állapotba kell hoznunk.

IV. Humán erőforrás

Jászberény Város Önkormányzatának, mint fenntartónak köszönhetően a Jász Múzeum munkatársi gárdája 2016. szeptember 1-sejével egy fővel, egy régész muzeológussal gyarapodott. A régész alkalmazása a Jászságban folyó nagy beruházások ismeretében, igen aktuális volt, hiszen a múzeum ennek következtében el tudja látni a kisebb építési munkálatok során előírt *régészeti hatósági megfigyeléseket*, valamint *régészeti leletmentő és feltáró munkát végezhet*. A feltárások során előkerült tárgyi anyag pedig egyértelműen a Jász Múzeum gyűjteményét gazdagítja.

Ily módon a múzeum 2016-ban 8 főállású és 1 csökkent munkaképességű (4 órás) munkatárssal végezte munkáját:

- 1 fő etnográfus, múzeumigazgató
- 1 fő régész muzeológus
- 1 fő történész muzeológus
- 1 fő etnográfus muzeológus
- 1 fő kulturális szervező
- 1 fő adminisztrátor (beteg kislánya ápolása miatt tartósan távol van)
- 2 fő teremőr, takarító
- 1 fő teremőr, takarító (csökkent munkaképességű)

A szakalkalmazottak tudományos minősítései:

- 1 fő etnográfus, múzeumigazgató – egyetemi doktor, Ph.D
- 1 fő történész muzeológus – Ph.D
- 1 fő régész muzeológus – doktorandusz hallgató

Nagy örömeinkre szolgált, és a múzeum tudományos pozícióját növelte, hogy *Farkas Kristóf Vince* történész muzeológus munkatársunk 2016 decemberében a Károli Gáspár Tudomány Egyetemen Ph.D tudományos minősítést szerzett.

Új kollégánk, *Gulyás András Zoltán* régész muzeológus pedig a Szegedi Egyetem másodéves doktorandusz hallgatója.

Kulturális közfoglalkoztatottak

Múzeumunk évek óta él a kulturális közfoglalkoztatás lehetőségével. 2016-ban is **két, teljes munkaidős munkatársat** alkalmaztunk – a Magyar Nemzeti Múzeumon keresztül – adminisztrációs, digitális adatbevitel és közművelődési munkák végzésére.

Múzeumi gyakornokok

Múzeumi munkánkat segítik a főiskolai gyakornokok is, akik négy hónapos kötelező gyakorlati idejük helyszínéül intézményünket választják. 2016-ban **1 főiskolai hallgató** töltötte nálunk kötelező gyakorlati idejét.

Múzeumi önkéntesek

A Jász Múzeum munkáját 2008 óta minden évben mintegy **45 múzeumi önkéntes** (aktív dolgozó, nyugdíjas, diák) segíti. Közülük 18 fő a hétféle ügyeletek ellátásában is közreműködik, míg a többiek a kiállítások, rendezvények előkészítésében, szervezésében, és lebonyolításában (kézműves foglalkozások, szerepjátékok) segédkeznek.

A felnőtt önkéntesek mellett minden évben számíthatunk 3-4 középiskolás diák munkájára is, akik a kötelező 50 órás önkéntesi munkájukat múzeumunkban végzik.

V. Gyűjteményi munka

A Jász Múzeum óriási gyűjteménye két fő egységből áll: *főgyűjtemények* és *segédgyűjtemények*.

Legnagyobb örömünkre 2016-ban a régész muzeológus alkalmazásával – a szakember hiányában két, korábban lezárt gyűjteményünk – a régészeti és a numizmatikai, újból megnyitásra került, ami lehetőséget nyújt a további gyarapodáshoz. Az új helyzethez igazodva kaptuk meg a minisztériumtól 2016 szeptemberében a múzeum módosított működési engedélyét is.

Múzeumunk műtárgyállománya 2016-ban is szépen gyarapodott, elsősorban ajándékozás révén, de öt alkalommal lehetőségünk nyílt helytörténeti és néprajzi tárgyak vásárlására is. Különösen jelentős volt annak a zöld gyapjúfonállal hímzett, kurtaderekű női ködmönnek a megvásárlása, amelyet 1891-ben Benke Sándor jászberényi szücsmester készített.

A Jász Múzeum gyűjteményeinek gyarapodása és teljes állománya 2016-ban:

Főgyűjtemények

	gyűjtemény	gyarapodás 2016	teljes állomány
1.	Helytörténeti gyűjtemény (egyháztörténet, helytörténet, képzőművészet, térkép-plakát)	34	6.475 db
2.	Néprajzi gyűjtemény	34	9.613 db
3.	Régészeti gyűjtemény	---	4.463 db

4.	Numizmatikai gyűjtemény	---	5.816 db
5.	Képzőművészeti gyűjtemény	lezárt	184 db
6.	Iparművészeti gyűjtemény	lezárt	64 db
7.	Természettudományi gyűjtemény (Lepkegyűjtemény és Herbária)	lezárt	44.100 db
	Főgyűjtemény összesen:	68 db	70.715 db

Segédgyűjtemények

	gyűjtemény	gyarapodás 2016	teljes állomány
1.	Történeti Dokumentációs Tár	135 db	16.811 db
2.	Adattár	18 db	1.551 db
3.	Könyvtár	142 db	14.548 db
4.	Periodika	497 db	24.777 db
5.	Diatár	nem gyarapodott	4.582 db
6.	Archív fotótár	nem gyarapodott	769 db
7.	Hagyományos fotótár	nem gyarapodott	17.341 db
8.	Digitális fotótár	5.307 db	21.780 db
	Segédgyűjtemények összesen	6.099 db	102.159 db

Fő- és segédgyűjtemények összesen: 172.874 db

A Jász múzeum kutatószolgálat:

A múzeum kutatószolgálatát (könyvtár, adattár, történeti dokumentációs tár) **2016-ban 60 fő vette igénybe.** A használók zöme családfa kutatás céljából kereste fel intézményünket, ahol szakmuzeológus nyújtott segítséget a téma kutatásához. A családfakutatást segítik a múzeum digitalizált anyakönyvei is.

Az általános és középiskolás korosztály pedig vetélkedőkre való felkészüléshez kapott segítséget múzeumunkban.

VI. Állagvédelem, restaurálás

2016-ban a múzeumba került valamennyi tárgyat a munkatársak gondosan letisztították, majd nyilvántartásba vették, és a raktárban elhelyezték.

2016-ban tárgyre Restaurálásra nem került sor.

VII. Tudományos tevékenység

A Jász Múzeum egyik legfontosabb tevékenysége a tudományos kutató és feldolgozó munka, amelynek eredménye állandó és időszakos kiállítások, konferenciák, előadások, tanulmányok, könyvek megjelentetése révén kerül az érdeklődő közönséghez.

A múzeum három állandó kiállítással rendelkezik, amelyek 1995-ben, 1997-ben és 1998-ban készültek, de ennek ellenére még mindig látványosak, és érdeklődésre számot tartóak. A kiállítások egy-egy részét időnként felfrissítjük, megújítjuk, bővítjük, hogy érdekesek és vonzóak maradjanak.

Állandó kiállításaink:

Élet a jászok földjén (készült 1998-ban) – helytörténet, néprajz

magyar-német nyelvű feliratokkal

magyar-német-angol nyelvű kiállítás vezetőikkel

A Lehel kürtje (készült 1995-ben) - történet

magyar-német-angol nyelvű feliratokkal

magyar-német-angol-lengyel nyelvű kiállítás vezetőikkel

A szabadságharc gyermekhősei (készült 1997-ben) - történet

magyar nyelvű feliratokkal

magyar nyelvű kiállítás vezetőivel

Kihelyezett állandó kiállításunk a Városi Könyvtár harmadik emeletén

Székely Mihály emlékszoba (készült 2006-ban)

Bemutatja a híres operaénekes bútorait, személyes tárgyait, nevezetes szerepeinek színpadi kosztümjeit.

Nagyon szeretnénk a Székely Mihály emlékszobát egy, a múzeumhoz közel lévő épületben elhelyezni, hogy minél több látogató kereshesse fel. Ehhez azonban egy megfelelő helyiség lenne szükséges.

Időszakos kiállítások 2016-ban

1.) 2016. június 18-tól szeptember 15-ig

Míves kézműves örökség: a matyó népművészet

2.) 2016. szeptember 22-től 2017. március 17-ig

Utazás jász őseink motívumvilágába – Oszvald Nándor ötvösművész kiállítása

3.) 2016. október 1-19-ig

A Magyar Szent Korona hiteles másolatának és az Országalmának

időszakos kiállítása a Jász Múzeumban

Rendező: Jászsági Menedzser Klub Egyesület és a Jász Múzeum

A Jász Múzeum látogatottsága

Múzeumunkat 2016-ban **18.722 látogató kereste fel**. (Ebből diák 5.966 fő, külföldi 1600 fő), s ez vidéki múzeumok viszonylatában jónak mondható.

A látogatói létszám az állandó és az időszakos kiállításokat megtekintő vendégekből, valamint a rendezvények résztvevőiből tevődik össze. A látogatók közül azonban nagyon sokan díjmentesen látogatják a múzeumot (törvény által előírt széles körű ingyenesség, ingyenes rendezvények, csoportosan érkező jászberényi diákok, delegációk). Az itt közölt látogatói létszámból csupán 2.759 fő volt fizető (655 fő teljes árú belépővel, 2104 fő kedvezményes belépővel).

Az állandó kiállítások mellett nagy sikere volt az időszakos kiállításoknak, de különösen sok látogatót vonzott a korona másolata. A kiállítás több mint két hete alatt nagyszámú diák és felnőtt csoport zarándokolt el a múzeumba a korona látására. Ebben az időszakban mintegy 2000 látogató kereste fel a múzeumot.

A múzeum munkatársai 76 alkalommal tartottak tárlatvezetést az állandó és időszakos kiállításokban magyar, német és angol nyelven.

Kiadványok

(A Jász Múzeumért Alapítvánnyal közösen)

1.) ***Fodor István Ferenc: A jászsági oktatás végvárai***

Jászsági Füzetek 53. Jászberény, 2016

2.) ***Redemptio*** – Jász és kun települések honismereti lapja, XXIII. évfolyam

3.)

Konferenciák, emlékülések

1.) Május 27.

Emlékünnepség gróf Apponyi Albert születésének 170. évfordulója alkalmából

Társrendezők: Jászberény Város Önkormányzata, Jászok Egyesülete (Budapest),

Keresztény Értelmiségiek Szövetsége Jászberényi Csoportja, Jász Múzeumért Alapítvány

2.) Szeptember 29.

Déryné emlékülés

Társrendezők: Jászkerület Nonprofit Kft., Városvédő és Szépítő Egyesület

3.) Október 13.

1956 emlékezete címmel tudományos konferencia

Társrendező: Nagy Imre Társaság Jászberényi Csoportja

4.) Október 19.

Emlékünnepség dr. Fekete Lajos történész, akadémikus születésének 125. évfordulója alkalmából

Társrendező: Városvédő és Szépítő Egyesület, Jász Múzeumért Alapítvány

Tudományos kutatómunka

A múzeum régész, történész, néprajzos munkatársai önálló kutatási témákkal rendelkeznek, rendszeresen végeznek helyszíni és levéltári gyűjtéseket, kutatásokat. Eredményeiket konferencia és ismeretterjesztő előadásokon, könyvekben, tanulmányokban és kisközleményekben teszik közzé:

név	konferencia előadások	ismeretterjesztő előadások	tanulmányok	kisközlemények
Hortiné dr. Bathó Edit	4	16	2	4
Kókai Magdolna	--	3	3	2
Farkas Kristóf Vince	--	6	--	4
Gulyás András Zoltán	--	4	3	--

Térségi (járási) feladatok

A Jász Múzeum – gyűjtőterületének megfelelően – kezdettől fogva térségi szakmai feladatokat is végez: tájházak, helytörténeti gyűjtemények szakmai segítése (műtárgyvédő, tárgyak nyilvántartása, elhelyezése). 2016-ban a jászfényszaruai tájház nyilvántartási és revíziós munkájához nyújtottunk szakmai segítséget.

Ugyancsak folyamatos segítséget adunk a jászági hagyományőrző közösségek szakmai munkájához is. (hímzés, viselet stb.)

2016-tól ez a feladatkörünk a régészettel is kibővült: régészeti terepbejárások, megfigyelések.

Közművelődési tevékenység

1.) Május 18.

XVII. Múltidéző történelmi játszóház – Nagyszüleink gazdasága

(A Jászkerület Nonprofit Kft-vel és a Jász Múzeumért Alapítvánnyal közösen)

2.) június 18.

Múzeumok, galériák Jászberényben éjjel-nappal

(A Szikra Galériával és a Hamza Múzeummal közösen)

Múzeumi Esték című tudományos, ismeretterjesztő sorozat

1.) Február 24.

Jászvásár rejtélyei – Dr. Selmeczi László régész előadása

2.) Március 24.

Zavaros idők Jászberényben 1918-1919. – Dr. Sebők Balázs történész előadása

3.) Április 21.

Jászberény és a Gulag – Besenyi Vendel helytörténeti kutató előadása

4.) Május 19.

Vezetők Jászberény élén – Kiss Erika helytörténeti kutató előadása

5.) Június 22.

Az aranylánctól a kőkeresztig – A Jászkun kerület kapitányai

Farkas Kristóf Vince történész muzeológus előadása

Gyere velünk a múzeumba! – A jász hagyományok nyomában

című ismeretterjesztő és múzeumpedagógiai sorozat

1.) November 10.

A jászok kaukázusi rokonai – előadás 10 előadóval

2.) November 16.

A szkíták, szarmaták, alánok ötvösművészetének remekei

Scholtz Róbert régész előadása

3.) November 24.

Búcsú a Jászkun Kerülettől – 140 éve alakult meg Jász-Nagykun-Szolnok vármegye

Papp Izabella levéltáros előadása

4.) December 7.

A tárogató a magyar lélek hangja – Molnár László és barátainak népzenei koncertje

Előadók: Molnár László tárogató, Porteleki Zoltán cimbalom, brácsa, Nagy András bőgő, Molnár Csenger klarinét, Bolla János ének, Kovácsné Lajos Krisztina ének.

Zenés Múzeumi esték című sorozat

1.) Augusztus 1.

Telstar Guitar Band hagyományos koncertje

2.) Augusztus 30.

A kecskeméti Nóvum Kamarazenekar koncertje

Egyéb rendezvények, programok

1.) Március 16.

Sajtóreggeli a Jász Múzeumban.

2.) Június 18.

A miskolci Herman Ottó Múzeum Míves kézműves örökség: a matyó népművészetcímű időszak kiállításának megnyitója

Megnyitotta: Dr. Tóth Arnold etnográfus, a Herman Ottó Múzeum igazgató-helyettese

3.) Szeptember 22.

Utazás jász őseink motívumvilágába – Oszvald Nándor ötvösművész kiállításának megnyitója

Megnyitotta: Scholtz Róbert régész (Debrecen)

4.) December 15.

Fodor István Ferenc: A jászági oktatás végvárai könyvének bemutatója

Egyéb tevékenység

- Múzeumunk szakmai segítséget nyújtott a ***Redemptios ünnepséghez*** (május 6.)
- Közreműködés a Könyves Csütörtök programjában. (június 9.)
- Részt vettünk július 9-én, a ***XXII. Jász Világtalálkozón*** Jászárokszálláson, ahol kiadványainkat külön sátorban kínáltuk a rendezvény vendégeinek.
- Augusztus 6-án, a ***Nemzetközi Mézvásáron*** arattak nagy sikert kiadványaink és mézes receptjeink.
- Szeptember 18-án Bernhard András, a Palotásy János Zeneiskola ny. kürtös tanára megszólaltatta a Lehel kürtjét Budapesten, a IX. Nemzeti Vágta rendezvényén.

Külföldi kapcsolatok

- 1.) Hortiné dr. Bathó Edit múzeumigazgató április 16-24-ig részt vett az Európai Folklór Központ és az Ankarai Egyetem által közösen szervezett török-magyar néprajzi kutatásban.
- 2.) Május 12-13-án a török-magyar tudományos együttműködés keretében, a Jász Múzeumban fogadtuk az Ankarai Egyetem hat néprajzosát, és gazdag programot szerveztünk nekik Jászberényben és Jászfényszarun.
- 3.) Részt vettünk és segédkeztünk a július 7-8-án a XXII. Jász Világtalálkozóra érkező oszét delegáció fogadásában, gardírozásában.
- 4.) Észak-Oszét Alánia Köztársaság Nemzetiségi Minisztériumának meghívására Hortiné dr. Bathó Edit múzeumigazgató és Farkas Kristóf Vince történész muzeológus egy kulturális delegáció vezetőjeként, illetve tagjaként részt vettek a július 31-től augusztus 8-ig, Vlagyikavkázban rendezett „Alánok nyomában „ című kulturális projektben.

Civil közösségek a múzeumban

Megalakulásától, 1987-től a Jász Múzeumban működik a ***Városvédő és Szépítő Egyesület***, 1994-től a ***Jász Múzeumért Kulturális Alapítvány***, 2008-tól a ***Jászsági Hagyományőrző Egylet***, és 2013-tól a ***Jászberényi Települési Értéktár***.

A Múzeum rendszeresen helyet ad a ***Nagy Imre Társaság Jászberényi Csoportja*** üléseinek is.

A Jász Múzeum együttműködési kapcsolatai

Múzeumunk évek óta rendszeres kapcsolatot tart fenn országos, megyei szakmai intézményekkel, szervezetekkel, helyi és jászsági oktatási és kulturális intézményekkel, művészeti és hagyományőrző közösségekkel:

Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület (Budapest), Magyar Néprajzi Társaság (Budapest), MAMUTT (Budapest), Jászok Egyesülete (Budapest), Város- és Faluvédők Szövetsége (Budapest), Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tudományos Egyesület (Szolnok), Jászsági Önkormányzatok Szövetsége, Jászkun Kapitányok Tanácsa, oktatási és kulturális intézmények.

Különösen sokat dolgozunk együtt a Polgármesteri Hivatallal, a Jászkerület Nonprofit Kft-vel, a Hamza Múzeummal, a Szikra Galériával, a Palotásy János Zeneiskolával, a Jászság Népi Egyesülettel, a Jásztánc Alapítvánnyal (Jászapáti).

Összegzés

Elmondhatjuk, hogy a Jász Múzeum a 2016-os esztendőben a rendelkezésére álló anyagi erőforrásaival takarékosan, mértéktartóan gazdálkodva, saját humán erőforrására támaszkodva, valamint élve a kulturális közfoglalkoztatottak és a múzeumi önkéntesek által nyújtott segítséggel, számos tudományos feladatot és több, nagy érdeklődésre számot tartó közművelődési feladatot valósított meg a nagyközönség öröme és meglegedésére.

Jászberény, 2017. június 28.

Hortiné dr. Bathó Edit
Hortiné dr. Bathó Edit
múzeumigazgató

Kalup Gyula

a Jászsági Hagyományőrző Egylet tagja
szögegyengetést tanít a Történelmi Játsszóházban

Terményfelismerés a Történelmi

Játsszóházban

Zsákhordó verseny a játsszóházban

Ismerkedés a Jász hímzéssel

a Történelmi Játsszóházban

Csurgó zenekar a Múzeumok Éjszakáján

Jászapáti színjátszók a
Múzeumok Éjszakáján

Kelepelő Bábcsoport előadása

Matyó viseletbe öltözött asszonyok a
kiállítás megnyitón

Dr. Farkas Kristóf Vince történész előadása
a Múzeumi Esték sorozatban

Scholtz Róbert előadása a múzeumban

Részlet a mives kézműves örökség a
matyó népművészet kiállításból

Részlet a kiállításból

Hercegnői nyakék és korona az
utazás jász őseink motívumvilágába című kiállításból